

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli d. 23 Jan. 1868, kl. 2 e. m.

Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Riksdagen, i anledning af åtskilliga vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar; Gifven Stockholms Slott den 31 December 1867.

Enär nedannämnde af sednast församlade Riksdag beslutade lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t, innan Riksdagen åtskiljdes, ej kunnat fatta och meddela sitt nådiga beslut, ej heller sedermera blifvit af Kongl. Maj:t i nåder antagna, vill Kongl. Maj:t nu, i öfverensstämmelse med 87 § Regeeringsformen, underrätta Riksdagen om de skäl, som därför utgjort hinder.

I underdånig skrifvelse den 6 Maj 1867 har Riksdagen andragit, hurusom, fastän något tvifvel ej kunde finnas derom att växande gröda vore att betrakta såsom en del af den fasta egendom, hvarå den befunnes, och således ej kunde hänföras till lösegendom, det likväl blifvit brukligt att taga sådan gröda i mät och till och med försälja densamma, hvarigenom såväl gäldenären som andra tillskyndats olägenheter, vida större än som kunde uppkomma för fordringsegare genom förbud mot dylik realisation; Och har, på dessa skäl och med anledning af derom hos Riksdagen väckt förslag, Riksdagen, för sin del, beslutat en författning af innehåll att "växande gröda må ej i mät gå annorledes än i sammanhang med egande- eller nyttjanderätten till den jord, hvarå den växer".

Emot detta förslag, deröfver Stats-Rådet och Högste Domstolen blifvit hörde, har blifvit anmärkt, att, i händelse det föreslagna stadgandet i lag infördes, anledning deraf möjligen kunde hemtas till den förmodan att hvad sålunda särskildt om växande gröda blefve stadgadt icke gällde om växande skog eller

annat, som enligt allmänna rättsgrunder borde liksom växande gröda anses till jord höra, hvartill kom att, på sätt Riksdagen jemväl anført, redan de nu gällande Utsökningslagarne ej gifva stöd för det antagande att växande gröda får i mät gå annorlunda än i sammanhang med egande- eller nyttjanderätten till jorden, hvarå den växer.

På grund af hvad sålunda blifvit anmärkt har Kongl. Maj:t ej funnit skäl att till Riksdagens ofvan intagna förslag lemna bifall.

Med förmälan att den af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer den 1 Mars 1864 utfärdade ansvarighetslag för Fullmäktige i Banken erfordrade åtskilliga förändringar, särskildt till följd af de genom antagande af ny Riksdags-ordning inträdda förändrade förhållanden, har Riksdagen i skrifvelse den 8 Maj 1867 hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit om utfärdande af en "Ansvarighetslag för Riksdagens Fullmäktige i Banken" af innehåll, som berörde underdåniga skrifvelse utvisar.

Mot detta förslag, hvaröfver Stats-Rådet och Högste Domstolen blifvit hörde, har emellertid anmärkts, att, sedan Ansvarighetslagen af den 1 Mars 1864 antogs, hade den nya allmänna strafflagen trädt i verksamhet, hvilken sistnämnde lag i 25 Kap. 22 § åt tillämpningen af de i samma kapitel meddelade ansvarsbestämmelser för brott af Statens embetsmän gäfvit en sådan utsträckning, att desamma kunde gälla äfven i afseende å Fullmäktige i Banken, samt att, i händelse en särskild ansvarighetslag för nämnde Fullmäktige fortfarande skulle finnas, en sådan lag följaktligen numera vore att anse såsom ett supplement till eller undantag från allmänna strafflagen, hvarför å ett förslag till dylik lag den fordran måste i främsta rummet ställas, att förslaget ej lemnade rum för villrådighet om och när allmänna strafflagens oförmälda bestämmelser skola tillämpas eller ej. Men härvid förekom mot förevarande förslag, att då i 2 § stadgades, att Fullmäktig, som efter laga undersökning befundes skyldig att hafva af försummelse eller egennyttia underlåtit, öfverskridit eller afvikit från de föreskrifter, som Riksdagen eller Banko-Utskottet meddelat eller i gällande Bankoordningar till åttlydnad föreskrifna voro, skulle dömas, utom i de fall förslaget särskildt uppgaf, till ansvar och ersättning efter 18 Kap. Handels-Balken, hvilket handlar om sysslomän eller ombudsmän, men, jemlikt 10 § i förslaget, allmän lag skulle i sådana förekommande händelser, hvilka förut i förslaget ej voro nämnda, gälla till efterrättelse, till följd hvaraf och då, på sätt ofvan vore anmärkt, förbrytelse af Fullmäktig i hans befattning kunde hänföras under de lagrum i allmänna strafflagen, hvilka angingo brott af embetsmän, tvekan syntes kunna uppstå, huruvida förslagets

mening vore, att i de ej särskildt nämnda fallen Fullmäktigs förbrytelser borde bedömas efter hvad strafflagen stadgade om brott af embetsmän eller om ej Fullmäktigs fel alltid skulle betraktas endast såsom förseelse af syssloman eller ombudsman.

Att i § 2, såsom ofvan vore nämndt, hänvisning skett till 18 Kap. Handels-Balken, ehuru åtminstone för det fall, att syssloman vid uppdrags utförande beginge trolöshet mot hufvudman, ansvar numera vore att söka ej i Handels Balken, utan i 22 Kap. 14 § Strafflagen.

Att, derest med stadgandet i 3 § om "förlust af annat allmänt medborgerligt förtroende" afsåges samma stränga påföljd, som i allmänna strafflagen vore betecknad med "förlust af medborgerligt förtroende" och hvilken påföljd kunde ådömas för alltid eller för viss tid samt medförde vanfrejd, ordalagen bort vara lika med strafflagens, men att i annat fall erforderligt vore, att på följdens betydelse närmare bestämdes.

Att stadgande i 10 § dels icke blifvit inskränkt endast till Fullmäktiges förbrytelser i deras befattning, dels ock kunde, sannolikt mot verkliga meningen, uppfattas så, att i de här afsedda fall allmänna lagens stadganden om forum skulle gälla och att förthy icke alltid samma domstol, som förut i förslaget blifvit för vissa händelser bestämd eller Svea Hofrätt, skulle upptaga mål angående Fullmäktiges fel i deras befattning.

Att tvekan torde kunna uppstå derom, huruvida den förlust af Riksdagens förtroende, hvarom talades i 1 och 4 §§, skulle innebära allenast mistning af innehafvande befattning såsom Fullmäktig i Banken eller tillika ovärdighet att vidare kunna i denna eller annan af Riksdagens förtroende beroende befattning nyttjas, destoheldre som förlusten af Riksdagens förtroende enligt 1 § skulle vara en följd af Riksdagens pröfning, men jemlikt 4 § syntes böra såsom straffpåföljd ådömas af domstol.

Att 5 § vore med hänseende till innehållet af 2 § öfverflödigt.

Att, om med uttrycket i 7 § "ege samma ansvar rum och förfares på sätt i 2 § stadgadt är" menades, såsom sannolikt vore, att samma ansvar borde tillämpas, som funnes i 2 § stadgadt, denna mening icke vore fullt riktigt återgifven med de begagnade ordalagen, hvilka möjligen kunde antagas afse ansvarsbestämmelsen i 6 §.

Att om, i den händelse att Fullmäktig gjort sig förfallen till böter efter 6 §, meningen ej vore, att dessa böter skulle ådömas af domstol, utan att, såsom ordställningen syntes antyda, Fullmäktige skulle ega att bestämma om dylika böter och om afdrag därför å Fullmäktigs arfvode, stadgandet i 8 § "förbryter Fullmäktig sig i något af förutnämnda fall" etc. icke vore riktigt, hvarjemte betydelsen af ordet "anmäles" i sistnämnde § syntes oklar; samt

att,

att, vid jemförelse af 8 § med föreskrifterna i 2 och 4 §§, villrådighet torde kunna förekomma derom, huruvida Justitie-ombudsmannen egde, medan Riksdag eller Revisorer voro församlade, anställa åtal mot Fullmäktig utan föregången anmälan af Banko-Utskottet eller Revisorerne.

På grund af hvad sålunda anmärkt blifvit har Kongl. Maj:t funnit Sig förhindrad att utfärda den föreslagna ansvarighetslagen.

Likaledes har Riksdagen i underdånig skrifvelse af den 8 Maj 1867, enär, i följd såväl af de genom antagande af ny Riksdags-ordning inträdda förändrade förhållanden, som ock af den för Riksdagens Revisorer gifna Instruktion, åtskilliga förändringar skulle blifvit nödiga i hittills gällande Ansvarighetslag för styrelseledamöterna vid Riksdagens lånekontor i orterne af den 1 Mars 1864, hos Kongl. Maj:t anhållit om utfärdande af eu ny dylik ansvarighetslag af innehåll, som den underdåniga skrifvelsen gifver vid handen.

Vid granskning af detta förslag, deröfver Stats-Rådet och Högste Domstolen blifvit hörde, har till en början, såsom äfven å nu förevarande tillämpligt, åberopats hvad, på sätt ofvan förmäles, blifvit vid granskningen af förslaget till ny ansvarighetslag för Riksdagens Fullmäktige i Banken yttradt angående den betydelse, som en dylik lag, i händelse sådan skulle fortfarande finnas, numera måste komma att ega i förhållande till de i allmänna strafflagen förekommande ansvarsbestämmelser för brott af embetsmän, hvarförutem i sammanhang härmed är vordet anmärkt, dels att, i händelse strafflagens omnämlda bestämmelser ej skulle ega tillämpning å Fullmäktiges i Banken fel i deras befattning, det syntes vara hvarken lämpligt eller rättvist, att styrelseledamöter vid lånekontoren i orterna komma att för förbrytelse i sin befattning i de fall, som 7 § uti ifrågavarande förslag afsåge, bedömas efter hvad allmänna strafflagen stadgade om brott af embetsmän, hvilket efter förslaget nuvarande lydelse skulle blifva fallet; dels att de i förslaget begagnade uttrycken "Riksdagens förtroende" och "annat allmänt medborgerligt förtroende" gifvo anledning till samma erinran, som skett beträffande enahanda uttryck i förslaget till ansvarighetslag för Fullmäktige i Banken; dels ock att i redaktionen af 3 § förekom den oegentlighet, att stadgandet, det böter skulle afdragas arvvodet och tillfalla stadens fattige, afsåge enligt ordställningen endast de böter, hvarom förmäldes i andra punkten, men icke de i första punkten bestämda, och att hvad som blifvit yttradt angående 10 § i förslaget till ny ansvarighetslag för Riksdagens Fullmäktige i Banken äfven egde tillämpning å 7 § i förevarande förslag.

På grund häraf har Kongl. Maj:t förklarad Sig förhindrad att utfärda den föreslagna ansvarighetslagen.

Vidare har Riksdagen i skrifvelse den 6 Maj 1867 förmålt, hurusom, i anledning af ett derstädes väckt förslag om ändring i Förordningen angående gemensamma andaktsöfningar den 26 Oktober 1858, såvidt denna författning innehåller förbud mot dylika andaktsöfningar "å tid, då allmän Gudstjenst i församlingen förrättas", Riksdagen ansett den i förenämnde författning förekommande bestämmelse, att sammankomster till gemensamma andaktsöfningar utan vederbörande presterskaps omedelbara ledning ej finge "utan särskildt tillstånd ega rum å tid, då allmän Gudstjenst i församlingen hölls" böra borttagas och i dess ställe stadgas, att sådan sammankomst ej finge hållas så nära stället för den allmänna Gudstjensten, att den sednare eller ordningen vid densamma stördes, hvarför Riksdagen på dessa och i öfrigt anförda skäl för sin del beslutat en författning, hvarigenom, med upphäfvande af ofvannämnda Förordningen den 26 Oktober 1858, skulle stadgas på sätt Riksdagens skrifvelse innehåller.

Enär för detta förslags upphöjande till lag erfordrades kyrkomötes samtycke, men Kongl. Maj:t icke för andra ärenden beslutat sammankallande af sådant möte före nästa riksdag samt nu gällande lag medgifver att särskildt tillstånd kan lemnas till hållande af sådana sammankomster, som Riksdagens förslag afser att tillåta, har Kongl. Maj:t, som ansett samma förslags antagande ej vara af den angelägenhet att kyrkomöte ensamt för denna fråga borde sammankallas, efter Stats-Rådets och Högste Domstolens hörande, funnit skäligt låta Riksdagens förslag förfalla.

Slutligen har Riksdagen i skrifvelse den 14 Maj 1867, med förmälan hurusom, i anledning af åtskilliga hos Riksdagen gjorda framställningar, fråga derstädes förevarit om förändrade föreskrifter angående prestens bildning och rörande de examina och öfriga vilkor, hvilka för erhållande af prestembetet och särskilda presterliga befattningar erfordrades, i underdånighet dels anhållit om utfärdande af åtskilliga föreskrifter i detta hänseende, hvilka endast på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning ankomma, dels tillkännagifvit det Riksdagen för sin del, i afseende å 19 Kapitlet 2 § Kyrkolagen och hvad i öfrigt finnes stadgad

rörande den i samma lagrum omförmälda prästexamen, beslutat en ändring af innehåll, som den underdåniga skrifvelsen utvisar.

Sedan Kongl. Maj:t i Stats-Rådet den 28 Maj 1867 förordnat att, i anledning af Riksdagens berörde framställning, skulle infordras underdåniga utlåtanden från Kanslern för Universiteterna i Upsala och Lund, efter vederbörandes hörande, och från samtliga Domkapitlen i riket, så hafva dessa utlåtanden ännu icke fullständigt inkommit och Högste Domstolens yttrande följaktligen ej heller afgifvits. Af sådan anledning har ifrågavarande ärende icke, före Riksdagens sammanträde, kunnat af Kongl. Maj:t till slutlig pröfning företagas och den föreslagna ändringen i Kyrkolagen förthy, jemlikt 87 § 1 mom. Regeringsformen, förfallit.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

Louis De Geer.

Utdrag af protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott Tisdagen den 31 December 1867,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve *Man
derström*,

Statsråden: Herr Grefve *von Platen*,
Friherre *af Ugglas*,
Lagerstråle,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin.

Hans Excellens Herr Justitie Statsministern uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med förut på Stats-Rådets enhälliga tillstyrkan fattade beslut, uppsatt förslag till nådig Skrifvelse till Riksdagen i anledning af åtskilliga vid sistlidne riksdag beslutade lagförändringar.

Enligt Stats-Rådets tillstyrkande täcktes Kongl. Maj:t i nåder gilla berörda förslag och befallde att, i öfverensstämmelse dermed, till Riksdagen skulle afåtas Skrifvelse, sådan den finnes detta protokoll bilagd.

Ex protocollo
C. J. E. Åkerstedt.